

Paleozoiczne Ctenostomata- czy prawdziwe mszywioly?

Ewa Olempska

Mszywioly z rzędu Ctenostomata charakteryzują się brakiem mineralnego szkieletu. Stąd ich znaleziska w stanie kopalnym są rzadkie i często budzą wątpliwości. Najczęściej są to znaleziska mszywiolów drążących w skorupkach innych organizmów, zwykle mięczaków lub ramienionogów. Mszywioly te są badane w oparciu o żywicowe odlewy drążonych jamek i najczęściej opisywane jako ichno-skamieniałości. Mszywioly Ctenostomata porastają różne twarde obiekty i bardzo rzadko zachowują się jako bioimmuracje, powstałe poprzez porastanie miękkich ciał mszywiolów przez inne organizmy skorupkowe.

Drążenia mszywiolów z zachowanymi fosforyzowanymi tkankami miękkimi z wczesnego dewonu Podole są pierwszym tego rodzaju znaleziskiem wśród mszywiolów. Występowanie tzw. 'kołnierzyków' (*setigerous/pleated collar*) u wielu osobników w koloniach *Podoliapora dorosivi* Olempska, 2012, niewątpliwie wskazuje na przynależność do Ctenostomata.

Kołnierzyk ten osłaniający podstawę lofoforu w trakcie odżywiania i zamykający ujście po wciągnięciu polypida jest jedną z najbardziej charakterystycznych cech przedstawicieli tego rzędu.

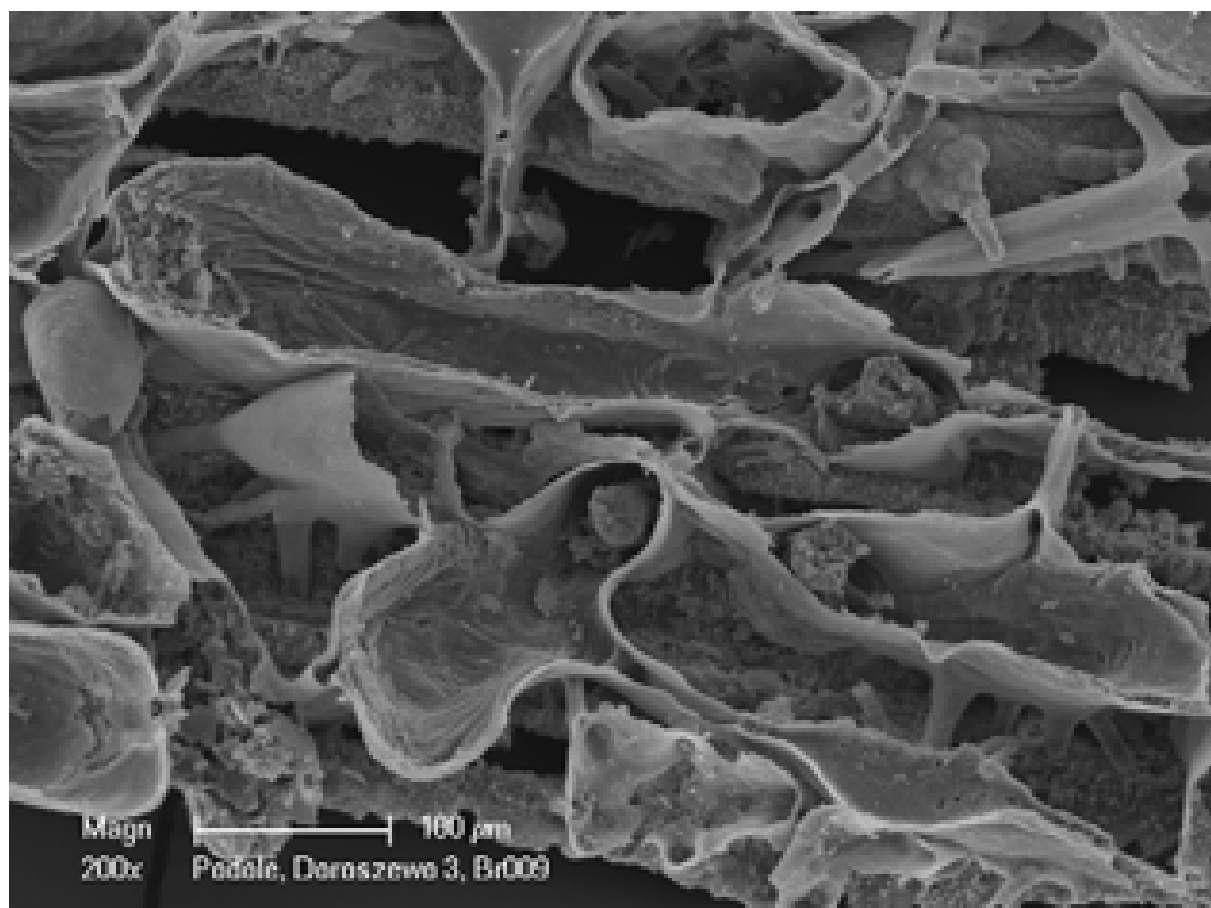

Fig. 1. *Podoliapora dorosivi* Olempska, 2012. Dolny dewon, Podole.

Od XIX w. opisywane były paleozoiczne mikroskamieniałości (Rodzina Ascodictyidae Miller, 1889; rodzaje *Eliasopora*, *Ascodictyon*, *Vinella*) o szkielecie

węglanowym porastające skorupki mięczaków, ramienionogów czy członów liliowców. Najczęściej opisywano je jako przedstawicieli mszywiolów z rzędu Ctenostomata (np. Vine 1884, Ulrich & Bassler 1904, Condra & Elias 1944, Bassler 1952, Kiepusa 1965, aktualne paleontologiczne bazy danych). Od lat 70-tych pojawiały się jednak wzmianki, sugerujące że nie są to mszywioly ale inne mikroorganizmy o nie znanej przynależności taksonomicznej. Bardzo dobrze zachowane okazy rodzajów *Eliasopora* i *Ascodictyon* z dewonu Gór Świętokrzyskich, pozwoliły na wysunięcie hipotezy, sugerującej ich związek z grzybami lub organizmami grzybo-podobnymi. Materiał do badań Ascodictyidae był częściowo zgromadzony przez mgr Łukasza Rakowicza.

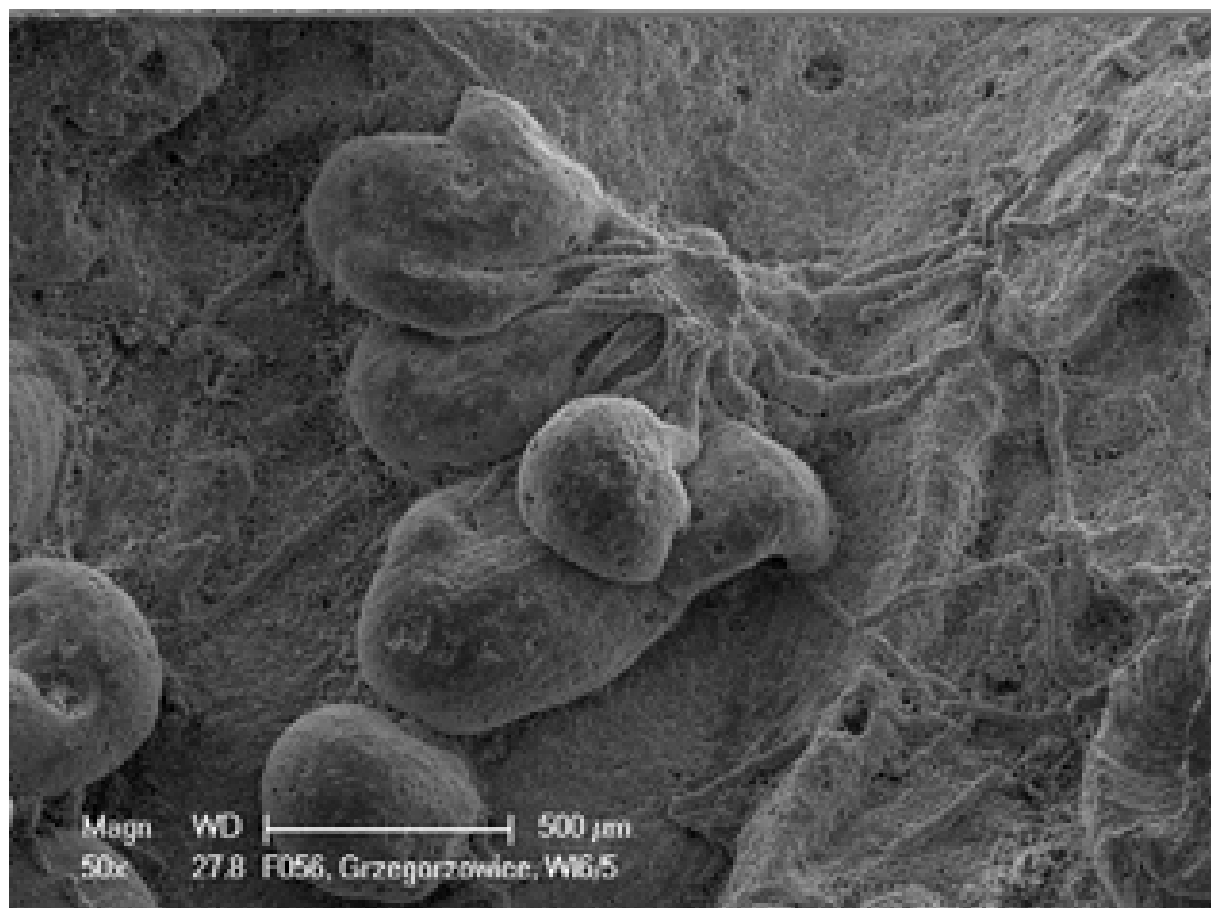

Fig. 2. *Eliasopora stellata* (Nicholson & Etheridge, 1877), Ems, Grzegorzowice.